

Sammandrag: Esbo stads handlingsplan för främjande av hälsofördelar av blågrön infrastruktur

URBACT Health&Greenspace

Denna handlingsplan är en del av projektet Health&Greenspace, som Esbo stad deltog i tillsammans med åtta andra europeiska städer 2019–2022. I projektet fokuserade städerna på att förbättra de hälsofördelar som grön- och rekreationsområden erbjuder ur såväl fysisk, psykisk som social synvinkel. Man granskade också hur växtlighet och vattenområden kan lindra hälsoskador i stadsmiljön, såsom trafikbuller, luftföroreningar och hög värme.

Handlingsplanen beskriver den blågröna infrastrukturens nuläge och stadens arbete för att trygga hälsofördelarna. Dessutom presenteras åtgärder för staden och stadens partner att trygga hälsofördelarna i fortsättningen. Handlingsplanen har utarbetats i intimt samarbete över förvaltningsgränserna och tillsammans med invånare och sammanslutningar.

Starka sidor och utvecklingsobjekt i Esbo

Befolkningen ökar och stadsstrukturen förtätas, i synnerhet i centrumen. För att förändringen ska vara hållbar måste stadsstrukturen samt grön- och rekreationsområdena erbjuda hälsofördelar för nuvarande och blivande stadsbor. För att trygga en hållbar tillväxt samlar staden kunskap och god praxis om hur en tillräckligt omfattande och högklassig blågrön infrastruktur kan tryggas när stadsstrukturen tätar. I Esbo går miljöskyddet hand i hand med användningen av grönområden för rekreation.

Starka sidor i Esbo är dess utbildade befolkning som klarar sig bättre än genomsnittet samt den mångsidiga naturmiljön. Invånarna tycker bostadsområdena i huvudsak är trivsamma och trygga. De största utmaningarna för invånarnas välmående orsakas av bebyggelsens förtätning, folkökningen, ensamhet och psykiska problem. I huvudsak är Esboborna nöjdare än genomsnittet med de kommunala tjänsterna jämfört med andra finländska kommuner.

Städer som deltog i Health&Greenspace projektet

12th district of Budapest (HU) (Lead Partner) Poznan (PL)
Breda (NL) Santa Pola (ES)
Espoo (FIN) Suceava (RO)
Limerick (IE) Tartu (EST)
Messina (IT)

En blågrön infrastruktur som stöder hälsan: vision och mål

Handlingsplanen baserar sig på en tydlig vision om hurdan slags stad Esbo kommer att vara i framtiden. Visionen följer Esbo stads strategi, Berättelsen om Esbo 2021–2025.

Vision om ett grönt och hälsosamt Esbo:

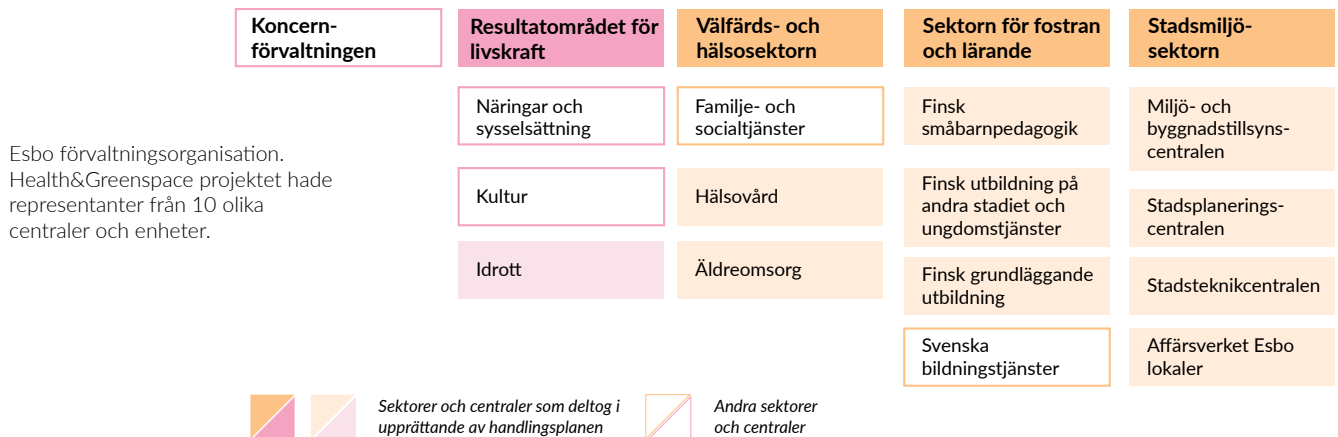
Framtidens Esbo är en grönskande, sund och trygg nätverksstad. Den blågröna infrastrukturen stöder invånarnas psykiska och fysiska välmående och sociala interaktion. Stadens mångfaldiga natur och rekreationsområden är högklassiga, mångsidiga och tillgängliga för alla invånare. Naturens och grönområdena hälsofrämjande betydelse har erkänts. När staden växer tryggas naturen och rekreationen i närmiljön så att de stöder varandra.

Främjande av hälsofördelarna av blågrön infrastruktur

Att främja närnaturen och dess hälsofördelar förenar stadens olika sektorer. Handlingsplanen främjar samarbete mellan förvaltningarna. Främjandet av hälsofördelarna kräver mycket samarbete mellan sektorer och förvaltningar. I handlingsplanen presenteras centrala

ansvarsområden för olika förvaltningar vid planeringen och upprätthållandet av blågrön infrastruktur och vid omsorg om stadsbornas välmående. När aktörernas roller definieras skapas klarhet i deras ansvarsområden och ett bättre samarbete möjliggörs.

Lokala projektnätverk i Esbo

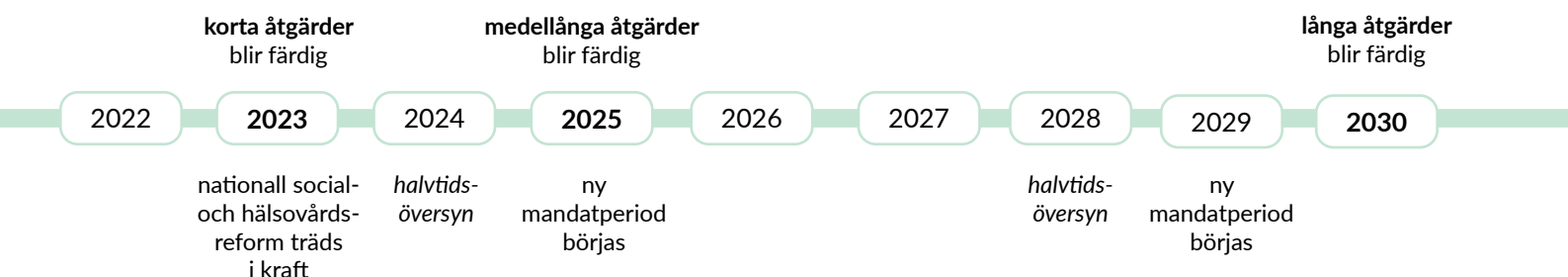
ULG I (Urban Local Group) var ett sakkunnignätverk inom staden med experter från cirka tio olika förvaltningar i alla sektorer.

Syftet med evenemangen för nätverket **ULG II** var att öka kompetensen hos alla stadens anställda om temana i Health & Greenspace-projektet och att öka samarbetet med forskningsinstituten.

Stadsbor, föreningar och andra samarbetspartner deltog i projektet via **ULG III** -nätverkets evenemang, bland annat i en parkpromenad och en workshop för föreningarna.

Åtgärder och genomförande av handlingsplanen

Man identifierade fyra huvudmål med hjälp av vilka visionen kommer att nås. Mållåret är 2030.

NATUREN SOM EN KOMPONENT I STADENS TJÄNSTER

Esbobor av olika ålder och kondition känner till stadens naturobjekt och mångsidiga grönområden, entusiasmeras att röra sig i naturen och besöker den ansvarsfullt och ofta. Staden stöder friluftsliv i naturen genom att erbjuda täckande tjänster på Esbos mångsidiga grön- och rekreationsområden.

1.1.

Stöd till invånare med olika bakgrund och förutsättningar

Invånare med olika bakgrund och förutsättningar har alla behov av att röra sig i naturen. Detta beaktas bättre i idrottstjänsternas utbud och kommunikation. Både tjänsterna och informationen om dem tillhandahålls på tre språk.

1.2.

Motionsrådgivningen ordnar möten med invånarna i närmiljön

Motionsrådgivningen betonar vid mötena med invånarna mer än tidigare idrott och motion utomhus och i naturen som en del av en sund livsstil.

1.3.

Seniorerna erbjuds mera handledd idrott och motion utomhus och i naturen

Idrotts- och motionsinstruktörerna erbjuder mera motion utomhus och i synnerhet i närmiljön, både evenemang och grupper.

1.4.

Mera kommunikation om näridrottsanläggningar och utegym

Invånarna får vägledning och uppmuntran att använda näridrottsanläggningar och utegym som en del av stadens motionsrådgivning och som ett av motions- och idrottskommunikationens fokusområden.

1.5.

Mera idrotts- och motionsevenemang utomhus och i naturen

Idrottsenheten betonar i fortsättningen mer idrott och motion utomhus och i naturen när den ordnar evenemang.

1.6.

Hemstadsstigar med närmiljön som tema

Staden ger stöd till stadsdelsföreningar för promenadrutter där man studerar närmiljön och värdefulla naturobjekt.

1.7.

Mera idrott och motion i naturen i skolornas program för kultur och fysisk fostran utanför skolan

I skolornas program för kultur och fysisk fostran utanför skolan (KULPS) ökar man idrott, utfärder och motion i närmiljön.

1.8.

Utomhuspedagogik stöds och stärks

Inläring utomhus och utomhuspedagogik upprätthålls, stöds och stärks i alla skolor i Esbo.

1.9.

Visuella naturelement i hälsostationernas väntrum

I Esbo görs ett pilotförsök där man testar hur den visuella naturupplevelsen påverkar nöjdheten hos patienterna på hälsostationen.

1.10.

Närmiljön kring Esbo sjukhus som en del av sjukhusets vårdarbete

Möjligheterna att utnyttja de kringliggande grönområdena vid Esbo sjukhus för rehabilitering utreds.

STADSBORNAS DELAKTIGHET

Invånarnas erfarenheter, åsikter och förslag är en resurs som utnyttjas vid planeringen och skötseln av stadens grön- och rekreationsområden, idrottsanläggningar utomhus, vattenområden och naturobjekt, samt vid utvecklandet av tjänsterna. Invånarna känner sitt ansvar för en ren miljö.

2.1.

Intensifierat samarbete mellan välfärds- och hälsovården och organisationerna

Staden utvecklar tillsammans med föreningarna verksamhetssätt för hänvisning av mental- och missbruksvårdens klienter till föreningarnas kamratstöd och rehabiliterande verksamhet.

2.2.

Friluftskompis för seniorer – stöd av frivilligverksamhet

Volontärer erbjuds stöd och utbildning i verksamheten. Strävan är att öka antalet volontärer.

2.3.

Mera stadsodlingslådor vid stadens verksamhetsställen

Tydlig praxis tas fram för beställning av odlingslådor till skolor, daghem och andra verksamhetsställen.

2.4.

Programmet Vår park utvidgas till skolor och daghem

Verksamhetsmodellen Vår park utvecklas till en version som riktar sig till skolor och daghem. Skolan eller daghemmet kan ingå avtal med staden om skötsel av sin egen närskog.

2.5.

Talkoverksamhetens kontinuitet tryggas

Staden informerar föreningar och sammanslutningar om möjligheten att ordna talkor och betonar talkornas inverkan på välmående, social sammanhållning och en ren närmiljö.

2.6.

Evenemangskonceptet Utesalar tas i bruk och sprids

I staden införs och marknadsförs evenemangskonceptet Utesalar, ett nytt sätt att bekanta sig med sin närmiljö och dess "salar".

2.7.

Invånarnas aktivitet i planering och underhåll av naturobjekt stöds

Invånare och invånarföreningar informeras om möjligheterna att samarbeta med staden vid beredning och planering av nya naturobjekt.

2.8.

Materialet som samlats in i projektet Mitt Esbo på kartan utnyttjas

Resultaten av det unika materialet förmedlas både inom staden och till invånare och samarbetspartner.

PLANERING OCH UNDERHÅLL AV BLÅGRÖN INFRASTRUKTUR

Staden ser till och tryggar den blågröna infrastrukturens tillräcklighet och kvalitet. Vid planering och genomförande av grön- och rekreationsområden och andra uterum tryggas kvaliteten och hälsofördelarna och invånarna uppmuntras att utnyttja områdena.

3.1.

Vid planeringen främjas möjligheterna till friluftsliv för specialgrupper

Vid planeringen förbättras om möjligt objektens tillgänglighet, närbarhet och användbarhet.

3.2.

Utveckling av praxis för planering av gårdsplaner inom offentliga byggprojekt

Vid planeringen av uterum vid offentliga byggnader betonas grönområdenas och växtlighetens betydelse som en faktor som ökar trivseln och hälsan.

3.3.

Fler gröna tak på nya offentliga byggnader

Behovet av gröna tak och möjligheterna att genomföra dem bedöms i alla projekt för nya offentliga byggnader.

3.4.

Principer för utveckling av hälsofördelar av blågrön infrastruktur i stadsplaneringen

Planläggningens verkningar på främjande av hälsan och förebyggande av hälsoolägenheter synliggörs via allmänna planeringsprinciper.

3.5.

Hänsyn till miljöns hälsoeffekter vid uppställningen av målen för planlägningsprojekten samt vid bedömningen och uppföljningen av verkningarna

Miljöns hälsoeffekter beaktas i generalplaner och detaljplaner så att målen om en hälsosam, trygg och trivsam livsmiljö nås.

3.6.

Beaktande av den blågröna infrastrukturens hälsoeffekter i miljö- och hälsoskyddets utlåtanden

I utlåtandena som ges av enheten för miljö- och hälsoskydd om bygg- och markplansprojekt beaktas den gröna miljöns roll i förebyggande av hälsoolägenheter och främjande av hälsan.

3.7.

Förnyande av utredningen om viktiga närskogar

De närskogar som daghemmen besöker kartläggs av en multiprofessionell arbetsgrupp så att de närskogar som är viktiga för uppväxt och inlärning identifieras och beaktas i planering av markanvändning och skogsskötsel.

3.8.

Utnyttjande av material om områden som invånarna tycker är tysta

Material om platser som invånarna tycker är tysta och lugna analyseras och utnyttjas i stadsplaneringen.

EN STAD SOM BYGGER PÅ KUNSKAP

I Esbo identifierar både invånarna och stadsorganisationen hur naturen (blågrön infrastrukturen) upprätthåller och främjar hälsan. Inom stadsorganisationen har man identifierat processer, enheter och verksamhetsområden som inverkar på hälsofördelarna i närmiljön. I fortsättningen utnyttjas denna information aktivt, effektivt och verkningsfullt i stadens beslutsfattande och verksamhet.

4.1.

Ett nätverk för hälsofördelar av naturen grundas

Inom staden inrättas ett nätverk för främjande av hälsofördelar av naturen som fortsätter informationsutbytet och samarbetet mellan olika förvaltningar.

4.2.

Databank om hälsoeffekterna av naturen i staden

På stadens webbplats publiceras en sida med fakta om hälsofördelar av naturen för invånare av olika ålder och kondition.

4.3.

Förbättra den interna tillgängligheten till platsdata

De viktigaste utredningar som staden producerar och deras material om den blågröna infrastrukturen görs tillgängliga för stadens övriga enheter i stadens karttjänst.

4.4.

Processbeskrivningar för planering och underhåll av blågrön infrastruktur utarbetas

Det utarbetas tydliga beskrivningar av stadens viktigaste verksamhetssätt för planering och underhåll av blågrön infrastruktur. De stöder påverkan i rätt tid och kommunikationen inom staden.

4.5.

Intensifierat samarbete mellan hälsovård samt motion och idrott

Klienter inom hälsovården hänvisas till stadens motions- och idrottstjänster. Motion och idrott stöder klienternas psykiska och fysiska välbefinnande och hjälper att bli frisk.

Läs mer:

www.espoo.fi/sv/esbo-handlingsplan-framjande-av-halsofordelar-av-blagron-infrastruktur-2022-2030